

Complexnummer: 530401

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Rust en Vreugd

Aantal complexonderdelen

15

Monumentnummers van complexonderdelen

530402, 530403, 530404, 530405,
530406, 530407, 530408, 530409,
530410, 530411, 530412, 530413,
530414, 530415, 530416

Woonplaats

Wassenaar

Gemeente

Wassenaar

Provincie

Zuid-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Van Ommerenlaan 2, 2243 CD Wassenaar

Complexomschrijving

COMPLEX HISTORISCHE BUITENPLAATS RUST EN VREUGD

De HISTORISCHE BUITENPLAATS Rust en Vreugd bestaat uit de volgende onderdelen HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), TOEGANGSHEK (3), GRENSPALEN (4), DIENSTWONING (5), BEGRAAFPLAATS (6), WATERPOMP (7), TUINMANSWONING (8), HEKKEN (9), BRUG MET HEK (10), BRUG (11), LAGE TUINMUUR (12), SIERVAAS (13), TUINMUUR (14), TUINBANK (15).

Omschrijving van het complex:

De oorsprong van de buitenplaats, die is gesitueerd aan de oude doorgaande weg tussen Den Haag en Leiden (Rijksstraatweg), gaat in ieder geval terug tot aan het einde van de 17de eeuw. In 1693 is er sprake van een boerderij op de plek van het voormalige landhuis, in bezit van Petrus van Hoppestejn. Een kaart uit deze periode geeft op de plek van het voormalige landhuis deze boerderij aan, met een recht pad in de richting van de Heereweg (nu Rijksstraatweg). In een archiefstuk uit 1791 wordt dit pad gememoreerd toen het goed in bezit was van Mr. Gabriel Bourcourd, die het in 1758 van zijn vader Johannes Bourcourd heeft geërfd en er de buitenplaats Rust en Vreugde stichtte. Uit dit archiefstuk kan worden opgemaakt dat na 1760 en vòòr 1774, wanneer Bourcourd de buitenplaats aan Sijna Anna Henriëtta Philippina Baronesse van Wassenaar verkoopt, het pad met laanbomen werd

beplant en aan weerszijden van een wal werd voorzien, zoals nu in het veld herkenbaar is. De huidige rechte oprijlaan met walstructuur aan weerszijden van de Rijksstraatweg naar de plaats van het voormalige landhuis dateert dus uit de periode 1760-1774. Ook de rechte wal direct aan de zuidzijde van de huisplaats (nu appartementencomplex), die de grens naar de buitenplaats Oud-Wassenaar markeerde, dateert uit deze tijd of van eerder. De aan de westzijde gelegen Zijlwetering was al in de Middeleeuwen tot vaarsloot vergraven en vormde de toegang per boot naar de buitenplaats. In 1818 was Jacob Jan Cambier, lid Eerste Kamer der Staten Generaal, eigenaar van Rust en Vreugd, en in de bij het uit 1822 daterende Kadastraal Minuutplan behorende Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel wordt Clara Elizabeth Baronesse de Meij van Streefkerk, geboren Witsen Elias, als eigenaresse genoemd. Laatstgenoemde kaart geeft aan dat, net zoals bij de buitenplaats Backershagen, de aan de westzijde van de plaats gelegen Zijlwetering vanouds de toegang over water naar de buitenplaats was. Voorts blijkt dat op het perceel ten westen van het voormalige landhuis een vijverpartij in landschapsstijl was gesitueerd, die te identificeren is met de noordelijke vijverarm van de huidige vijverpartij in landschapsstijl ter plekke. De huidige over de vijver gelegde BRUG dateert uit 1923. Ook is de in curve vorm verlopende aftakking van de Zijlwetering in de richting van het huis te herkennen. Deze aftakking vormde de brede waterallee in landschapsstijl naar het huis. Een opmerkelijk element in deze periode is het rechte kanaal, dat loodrecht op de Zijlwetering is gesitueerd, aan de westzijde van deze wetering. Dit kanaal, dat nog steeds bestaat, vormt een verbindend element tussen het in 1923 nieuw op Rust en Vreugd gebouwde landhuis en het ten westen hiervan aan de huidige Schouwweg gelegen Wavopark (1928): het kanaal is loodrecht op de gevels van beide gebouwen geprojecteerd. Ter hoogte van het punt waar de oprijlaan het voorplein bereikt werd de aanleg ook al in 1822 doorsneden door de huidige dwarsas -toen Schouwweg genaamd, tegenwoordig Van Ommerenlaan- waar beide uiteinden zich een hekwerk bevindt. Het HEK aan de noordzijde aan de Rust en Vreugdlaan, dat evenals de laan onder de bescherming valt, geeft hier sinds 1818, toen de eigenaar verzocht de buitenplaats aan deze zijde af te sluiten, de noordoostgrens van de buitenplaats aan. Op het Kadastraal Minuutplan is voorts het huidige langwerpige bosperceel ten noorden van de oprijlaan aangegeven, dat door een rechte in oost-west richting verlopende zichtas in twee driehoeken wordt verdeeld. In deze tijd had de zichtas, die wellicht een overblijfsel van een 18de-eeuwse aanleg is, een profiel in landschapsstijl. Aan weerszijden van de as vertoont het Kadastraal Minuutplan een verloop van ruime slingerpaden, dat op de kaart van Rust en Vreugd uit ca. 1848, wanneer de buitenplaats al 2 jaar in het bezit is van Eduard van der Oudermeulen, veel gedetailleerder is aangegeven. Het op laatstgenoemde kaart aangegeven fijschalige patroon van slingerpaden, dat heden ten dagen in het veld te herkennen is, kan als voorbeeld van een aanleg in vroege landschapsstijl worden aangemerkt en zou op stilistische gronden rond 1800 gedateerd kunnen worden. Opvallend is dat omstreeks 1848 de genoemde oost-west verlopende zichtas zijn profiel in landschapsstijl heeft verloren en door een rechte bosrand wordt begrensd. De op deze as gesitueerde taxusberceau dateert waarschijnlijk uit het einde van de 19de eeuw, evenals de hier geplaatste zandstenen SIERVAAS. Verder geeft deze kaart aan dat vòòr 1848 de moestuin achter de plaats van het toenmalige hoofdgebouw (huidige appartementencomplex) tot zijn huidige diepte is doorgetrokken en dat de aan de westzijde gelegen TUINMUUR voor deze tijd is opgetrokken. Vergelijking met de Topografische en Militaire kaart uit 1850-1851, en de kaart uit ca. 1848 geeft aan dat Van der Oudermeulen in de tussenliggende periode het langwerpige bosperceel ten noorden van de oprijlaan tot aan de Rust en Vreugdlaan heeft verlengd. De huidige hier aanwezige slingerpadenstructuur dateert uit deze tijd. Op de smalle strook land, die de genoemde Topografische en Militaire kaart uit ca. 1848 aangeeft tussen het bos en de Rust en Vreugdlaan, werd in het begin van de 20ste eeuw een rij dienstwoningen voor het personeel van de melkfabriek Menken gebouwd. De huidige na de Tweede Wereldoorlog opgetrokken dienstwoningen alsmede deze strook grond vallen buiten de bescherming. De kaart uit ca. 1848 geeft voorts een beeld van de landschappelijke aanleg aan de westzijde van de Van

Ommerenlaan, bestaande uit de al op het Kadastraal Minuutplan aangegeven vijverpartij in landschapsstijl en enkele door parkbos met slingerpaden omgeven weilanden. Het patroon van verdiepte slingerpaden aan de noordzijde van dit parkgedeelte is tegenwoordig in het aldaar gesitueerde parkbos te herkennen en dateert vermoedelijk uit omstreeks 1800 of eerder. Het parkgedeelte aan de overzijde van de Rijksstraatweg, dat Van der Oudermeulen heeft laten aanleggen en dat Het nieuwe werk werd genoemd, is afgezien van een patroon van slingerpaden niet meer bewaard gebleven. Van der Oudermeulen liet in 1848 het bestaande huis afbreken en liet er een classicistisch landhuis neerzetten, dat in 1987 werd afgebroken ten behoeve van het huidige appartementencomplex. Dit complex beslaat het grondoppervlak van het oude huis. Na het overlijden van Eduard van der Oudermeulen erfde zijn zoon Cornelis Jan de buitenplaats. Laatstgenoemde verwierf in 1871 de aangrenzende buitenplaats Oud Wassenaar (beschermd monument nr. 508021), waar hij voor eigen bewoning het huidige kasteelachtige landhuis liet bouwen. Rust en Vreugd werd verhuurd. Vermoedelijk in de periode dat Oud Wassenaar in het bezit was van staatsman Mr Guillaume Groen van Prinsterer (sinds 1845) wordt de bosstrook direct ten zuiden van de oprijlaan van een bosaanleg met slingerpaden voorzien. Deze nog bestaande bosaanleg, die sinds 1871 bij Rust en Vreugd wordt getrokken, maakt deel uit van de beschermde aanleg van de buitenplaats Rust en Vreugd. De thans nog herkenbare sterke visuele relatie tussen het park van Oud-Wassenaar en Rust en Vreugd is aan de eigendomssituatie van de buitenplaatsen na 1871 toe te schrijven en kreeg na de uitvoering van het ontwerp van de tuinarchitect Eduard Petzold voor het park van Oud-Wassenaar in 1877 zijn huidige vorm. In 1886, wanneer de buitenplaats wordt gehuurd door L.J. Tempelman, wordt door de bij de Dienst Gemeentewerken Rotterdam werkzame tuinbouwkundige A. Lebbink een plan voor de parkaanleg met vijverpartij in landschapsstijl ten noorden van het landhuis samengesteld, waarvan echter niet duidelijk is of dit plan in deze periode geheel wordt uitgevoerd. De bonnekaart uit 1888-1913 alsmede andere topografische kaarten vòòr 1923 weerspreken namelijk de totale uitvoering van dit plan. Genoemde bonnekaart maakt wel duidelijk dat in ieder geval een deel van het plan van Lebbink is uitgevoerd: de bestaande waterallee in landschapsstijl wordt een stuk ingekort, ter plaatse komt een ruime cirkelvormige oprit naar het landhuis en vanuit het landhuis wordt in noordoostelijke richting een ruim doorzicht geschapen op een parkweide, die voorheen deels bebost was. Na de dood van Cornelis van der Oudermeulen in 1904 wordt Rust en Vreugd, na aanvankelijk te zijn aangekocht door een exploitatiemaatschappij, doorverkocht aan de Rotterdamse reder Philippus van Ommeren en zijn echtgenote Wilhelmina Alida de Voogt. Het landhuis deed in de zomer dienst als vakantiehuis van dames, die bij de Vereniging Tesselschade werkzaam waren. Door het intensieve gebruik van het landhuis voor het doel als vakantiehuis werd architect S. de Clercq opdracht gegeven voor de bouw van een nieuw villa-achtig landhuis voor bewoning door het echtpaar even ten noorden van het oude landhuis. Dit nieuwe landhuis uit 1923, dat uitwendig en vrijwel geheel ook inwendig gaaf bewaard is gebleven, maakt als HOOFDGEBOUW deel uit van de bescherming. Bij de bouw van dit nieuwe landhuis in 1923 vindt tegelijkertijd een verandering in het park plaats. Een stuk parkbos wordt voor de bouw van het landhuis gekapt. Zo het genoemde plan van Lebbink niet al eerder totaal werd uitgevoerd, vond de afronding van de uitvoering van dit plan plaats omstreeks de tijd van de bouw van het nieuwe landhuis. In overeenstemming met het plan van Lebbink wordt de waterallee in landschapsstijl, na eerder te zijn ingekort, wederom in curven in de richting van de Van Ommerenlaan verlengd. Ook de vijverarm ten noorden van deze waterallee wordt in deze richting verlengd en een nieuwe vijver in landschapsstijl langs de Van Ommerenlaan wordt als verbinding tussen beide waterlopen uitgegraven, waardoor het nieuwe landhuis aan de voorzijde een doorzicht op een ruime waterpartij in landschapsstijl heeft gekregen. Door deze verlenging en heraanleg van de waterpartij is het nieuwe landhuis als het ware op een eiland komen te liggen. Aan weerszijden van het landhuis werden nieuwe boom en heestergroepen geplant. Een bijschrift van een foto van het nieuwe landhuis met vijverpartij in het tijdschrift buiten uit omstreeks 1925 (Afdeling Speciale Collecties

Landbouwniversiteit Wageningen, niet nader gespecificeerd) ondersteunt de veronderstelling dat de vijverpartij naar het plan van Lebbink pas omstreeks de bouw van het nieuwe landhuis in 1923 is uitgevoerd. Het onderschrift luidt: "villa Rust en Vreugd met de nieuw uitgegraven vijverpartij". In 1923 werd terzijde van de entree een LAGE TUINMUUR opgetrokken en kwam ten westen van dit huis de BRUG MET HEK tot stand. In hetzelfde jaar werd eveneens naar ontwerp van S. de Clercq de huidige aan het begin van de oprijlaan gelegen DIENSTWONING opgetrokken. Wellicht omstreeks deze tijd werd in het park in de nabijheid van het huidige hoofdgebouw de kunststenen TUINBANK geplaatst, zo deze bank niet eerder in het park is opgesteld. Twee gelijksoortige banken staan in het entreeportiek van het huidige hoofdgebouw opgesteld. Enkele jaren hierna, in 1926, richtten de Van Ommerens de Wilhelmina Alida Stichting op, die als doel had woningen te bouwen voor personen, die buiten hun schuld om hun vermogen waren kwijt geraakt. Ten behoeve hiervan werd in 1927 aan de Zijlwetering een appartementencomplex gebouwd (het WAVO-park, monumentnummer 524545), dat in 1928 werd geopend en dat loodrecht op het op de as van de villa gelegen al eerder genoemde kanaal werd gesitueerd. In 1929 werd meer in noordelijke richting aan de Zijlwetering het JOHANNA-huis (monumentnummer 528059) gebouwd voor dames van goede stand maar met beperkte financiële middelen. Al eerder werd aan de zuidzijde van het park aan de Van Ommerenlaan naar ontwerp van Z. Hoek en J.Th. Wouters een TUINMANSWONING in chaletstijl opgetrokken op de plaats van een 'Chinese tempel', gebouwd in de tijd dat dit parkdeel nog bij Oud-Wassenaar hoorde. Dit is dan ook de reden dat deze ornamentale woning uit 1907, die als onderdeel is beschermd, ook in de parkaanleg van Oud-Wassenaar een grote beeldbepalende waarde vertegenwoordigt. Omstreeks dezelfde tijd werd aan de oprijlaan het huidige monumentale TOEGANGSHEK in Oud-Hollandse-stijl geplaatst, waarvan de bovenzijde thans niet meer ter plekke aanwezig is. Naar aanleiding van de vijfstigste verjaardag van mevrouw Van Ommeren- de Voogt werd in 1916 even terzijde van de oprit naar het landhuis (nu appartementencomplex) aan de Van Ommerenlaan een monumentale hardstenen WATERPOMP geplaatst. Omstreeks 1935 werd aan de Van Ommerenlaan, in de wigvormige ruimte tussen de in oost-west-richting verlopende zichtas en oprijlaan een kleine particuliere (FAMILIE)BEGRAAFPLAATS ingericht waar mevrouw en de heer van Ommeren, na hun respectievelijke overlijden in 1935 en 1946, werden bijgezet. In 1940 werd het oude landhuis en het nieuwe landhuis Rust en Vreugd door de Duitsers gevorderd. De heer van Ommeren bewoonde in de oorlog een appartement in het Wavo-park. Het oude landhuis werd ingericht als noodhospitaal. Tijdens de Tweede Wereldoorlog diende de buitenplaats als opslagplaats van V-2's en als raket-laadstation en als zodanig doelwit van de geallieerden. Door bombardementen werd het park ernstig beschadigd, tevens werd in de hongerwinter veel hout gekapt. Na de dood van de heer Van Ommeren werd de buitenplaats ondergebracht bij een aantal stichtingen, die het beheer van het park hebben gecontinueerd. Na de oorlog werd het oude landhuis ingericht als KLM-internaat en erna als rusthuis. Het nieuwe landhuis werd verhuurd, onder maar aan de vastgoed magnaat Reinder Zwolsman. In 1978 nam de gemeente Wassenaar het beheer van het park over. In 1987 werd het oude landhuis gesloopt en werd ter plekke het huidige appartementencomplex opgetrokken. Sloop van het huidige hoofdgebouw kon ternauwernood worden voorkomen, doordat het als gemeentelijk monument werd beschermd. Het gebied maakt deel uit van de vrijwel aaneengesloten buitenplaatsen- en landgoederenzone die zich in het bijzonder in de 19de eeuw heeft ontwikkeld aan weerszijden van de Rijksstraatweg.

De buitenplaats wordt begrensd aan de noordwestzijde door de Schouwweg, aan de noordoostzijde door de Rust- en Vreugdlaan en Menkenlaan, aan de zuidoostzijde door de Rijksstraatweg en aan de zuidwestzijde door park Oud-Wassenaar en de erven langs de Groen van Prinstererlaan. Enkele tot de buitenplaats Rust en Vreugd behorende complexonderdelen zijn gesitueerd in het park van Oud-Wassenaar. Deze uitzonderlijke situatie is veroorzaakt door de eigendomssituatie van beide buitenplaatsen in de periode tussen 1871 en 1904, toen beide buitenplaatsen in één

hand waren.

Op de bij deze registeromschrijving behorende kaart is de begrenzing van het complex en de samenstellende onderdelen aangegeven.

Het hek aan het einde van de Van Ommerenlaan bij de Laan van Hoogwolde is vernieuwd en valt buiten de bescherming van rijkswege. Ook het in 1988 opgetrokken appartementencomplex op de oude huisplaats, de dienstwoningen met omliggende erven langs de Menkenlaan en de woning ter plaatse van het zusterhuis vallen buiten de bescherming.

Waardering

Het COMPLEX HISTORISCHE BUITENPLAATS Rust en Vreugd met de bijbehorende onderdelen is van algemeen belang vanwege de cultuur- tuin- en architectuurhistorische waarde

- als karakteristiek voorbeeld van 19de-eeuwse buitenplaats in vroege en rijpe Landschapstijl
- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-historische ontwikkeling, waarbij onder leiding van de eigenaar het echtpaar Van Ommeren- de Voogt tijdens het Interbellum de buitenplaats ook een charitatieve betekenis verwierf;
- vanwege de verschillende complexonderdelen, die een bijzondere plaats innemen binnen het oeuvre van de Haagse architect S. de Clercq, huisarchitect van dhr. en mw. Van Ommeren-de Voogt.
- als onderdeel van een historische landgoederenzone die zich in vooral in de 19de eeuw heeft ontwikkeld aan weerszijden van de Rijksweg.
- vanwege de stedenbouwkundige en landschappelijke waarde, door de ruimtelijke, functionele, architectonische en historische relatie van de verschillende complexonderdelen.
- vanwege het nieuwe landhuis, dat een representatief voorbeeld is van een vroeg-20ste-eeuwse villa-achtig landhuis, naar ontwerp van S. de Clercq;

Monumentnummer*: 530402

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
530401	Rust en Vreugd

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Wassenaar	Wassenaar	Zuid-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Ommerenlaan	2		2243 CD	Wassenaar		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
WASSENAAR	F	11145		

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 1: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 1

HOOFDGEBOUW LANDHUIS Rust en Vreugd gelegen op de gelijknamige historische buitenplaats. Het villa-achtige landhuis is in 1923 ontworpen in opdracht van het echtpaar Van Ommeren-de Voogt in eclectische stijl met Art Deco en Egyptische invloeden door hun huisarchitect S. de Clercq. De Clercq heeft het huis ontworpen in nauwe samenwerking met de heer Van Ommeren. Mogelijk diende een villa in Caïro, die door het echtpaar Van Ommeren - de Voogt tijdens een van hun reizen was gezien, als inspiratie voor het nieuwe landhuis. Oorspronkelijk werd het landhuis alleen in de zomermaanden door het echtpaar Van Ommeren-de Voogt bewoond, echter na enkele jaren werd het de permanente bewoning van het echtpaar. Na de afbraak van het oude landhuis Rust en Vreugd werd het nieuwe landhuis het enige hoofdgebouw van de buitenplaats. In 1936 werd het huis met een overdekt terras met zeven zuilen uitgebreid. In de jaren '90 van de 20ste eeuw werd het huis inwendig en uitwendig gerestaureerd en gerenoveerd door de eigenaar de heer Smeets. Het vrijstaande, deels onderkelderde witgepleisterde pand op een gemetselde, iets vooruitspringende plint is op samengestelde plattegrond opgetrokken en bestaat uit twee bouwlagen onder een plat dak. De iets overstekende dakrand wordt door klossen ondersteund. De gevels kennen een horizontale geleiding: cordonlijsten en een fries met cassettes. De vensters in de gevel zijn een omlijst en voorzien van een granieten onderdorpel - deels van louvreliken voorzien. Er zijn enkele en samengestelde vensters met glas-in-lood in geometrisch patroon; naar binnenslaande ramen, deels met getorste tralies, deels met rolluiken. De vensters zijn voorst van houten of ijzeren schuivende binnenluiken voorzien. De hoofdentree bevindt zich centraal in de voorgevel die naar het park is gekeerd en wordt geflankeerd door een risalerend bouwdeel met twee vensters op de begane grond en een drietal smalle, gekoppelde vensters op de verdieping. Een gebogen granieten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

trap met geïntegreerde bloembakken geeft toegang tot de dubbele houten toegangsdeur met cassettes geflankeerd door een venster en gesitueerd onder een luifel die door gietijzeren zuiltjes wordt ondersteund. Direct boven de luifel, onder de waterlijst, een vensterstrook ter verlichting van de hal en op de verdieping een loggia met pijlers voorzien van een kapiteel met gestileerde bladmotieven; achter de loggia drie getoogde vensters. De zijgevels zijn met latere eenlaagse bouwvolumes uitgebouwd; aan de rechterzijde een tweede (diensten)entree onder een luifeltje. De achtergevel met terras aan de vijverzijde wordt geleed door grote pilasters over beide woonlagen en is versierd met allegorische beeldhouwwerken die de vier jaargetijden symboliseren. De gevel kenmerkt zich door een centraal uitgebouwde serre met afgeschuinde hoeken en gedekt door een koepelvormig koperen dak; daarboven een balkon. Verder is de gevel voorzien van grote raampartijen. Voor de gehele gevel ligt een granieten terras met een dubbele trappartij naar de tuin toe. In het INTERIEUR voorzieningen aangebracht om tegemoet te komen aan de extreme veiligheidseisen van de heer Van Ommeren, zoals het aanbrengen van een ijzeren rooster en ijzeren binnendeuren tussen de verbindingseuren naar de woonkamer. Een opvallend element vormt voorts de radiatorkasten, die in het hele huis voorkomen. De radiatorkast in de eetkamer is tevens bedoeld om borden warm te houden. Aan weerszijden is deze uitgevoerd in neo-stijl met laden en openslaande deuren, waarin smeedwerk met een uitgezaagd decoratief patroon. Verder is in het vrijwel geheel gaaf bewaard gebleven interieur onder meer van belang: de symmetrisch ingedeelde plattegrond met een dominante entreepartij en 'hall' met tochtportaal aan de achterzijde. Aan de achterzijde van het huis zijn de spreek/wachtkamer en dienstvertrekken gesitueerd. Aan de representatieve tuinzijde bevinden zich de woonvertrekken. In het entreeportiek twee tuinbanken, die tezamen met de tuinbank in het park (complexonderdeel 15) één ensemble vormen. In de 'hall', die het hart vormt van het huis, een rijk gedecoreerde 17de-eeuwse schouw, bestaande uit natuurstenen kariatiden die de eiken schouw dragen. De schouw vertoont voorts een haardplaat en terracotta haardtegels met wapens in bas-reliëf. In de 'hall' een eiken panelen-lambrizing en rode tegelvloer, die zich voortzet in de garderobe, het tochtportaal en de toiletruimte. Ook hier bevinden zich de originele wand- en vloertegels in Art-decostijl. Het plafond van de 'hall' heeft een balkenzoldering en daklicht in glas-in-lood. In het diensttrappenhuis de originele tegels, afwisselend zwarte en witte marmeren optredes. Oorspronkelijk was de eetkamer voorzien van een 17de-eeuwse betimmering met een bijzondere 17de-eeuwse goudleer wandbespanning. De interieurkamer werd in 1921 door Ph. Van Ommeren bij Mak in Amsterdam aangekocht, gerestaureerd en op maat gemaakt voor Rust en Vreugd. Het interieur was afkomstig uit een huis in Dordrecht (Voorstraat 282 en later overgeplaatst naar Prinsenstraat 53) en is in 2001 terug verhuisd naar Dordrecht naar het patriciërshuis Simon van Gijn. Het plafond aan de raamzijde is deels uitgevoerd met cassettes en uitkragend bloemmotief. Ook het tropische hout toegepast in de studeerkamer was door Van Ommeren besteld en werd onder diens instructie door De Clercq verwerkt. De studeerkamer is in Neo-Queen-Annestijl uitgevoerd met rondom doorlopende lambrizing, waarin ook radiator- en andere kasten zijn opgenomen. De kamer vertoont een rijk uitgevoerd stuc-plafond met kooflijst, voorzien van guirlandes. Dit laatste motief komt ook voor in de marmerschouw en haardplaat. De glasdeuren zijn uitgevoerd met ruiten in een geometrisch patroon. De woonkamer heeft een stuc-plafond, deels met oriëntaals stermotief, oorspronkelijke plafonnière lambrizing in Neo-Queen-Annestijl, waarin opgenomen zeer grote vaste kast met glasdeuren. Tussen de zitkamer en de erker een rolluik met katrol. De loggia is voorzien van zuilen met kapitelen in gestileerd lotusmotief. In één van de kapitelen de signatuur "PVO". In de loggia een door de heer Smeets ingemetseld tegeltafel, dat door het personeel aan de heer Van Ommeren is aangeboden na de totstandkoming van het huis en dat het huis laat zien zoals het in eerste instantie is gerealiseerd. In het hele huis, met uitzondering van de werkkamer, zijn de originele plafonds (allen gestuct in verschillende individuele motieven) en vloeren (zowel parket, als tegels in oorspronkelijke patronen) bewaard gebleven. Aan de achterzijde van het huis bevinden zich terrassen met de oorspronkelijke zwart-witte

tegels, gelegd in een geometrisch patroon. Borstwering en plint zijn opgetrokken met kantstaand baksteen, handvorm gesinterde steen.

Waardering

LANDHUIS van de historische buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als representatief voorbeeld van een vroeg-20ste-eeuwse villa-achtig landhuis, naar ontwerp van S. de Clercq;
- vanwege de gaafheid van het huis in hoofdvorm, materiaalgebruik en detail;
- vanwege de architectonische vormgeving in eclectische stijl met Art Deco invloeden;
- voor het oeuvre van de architect;
- vanwege het gaaf bewaarde interieur;
- vanwege de markante ligging binnen de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 530403

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer 530401 *Complexnaam* Rust en Vreugd

*Woonplaats** Wassenaar *Gemeente** Wassenaar *Provincie** Zuid-Holland

*Straat** Van Ommerenlaan *Nr** 2 *Toev.** *Postcode** 2243 CD *Woonplaats** Wassenaar *Situering* Bij *Locatie*

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
WASSENAAR	F	10777	A9	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A7	F/11133
WASSENAAR	F	11135	A4	F/11133
WASSENAAR	F	10777	A17	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A21	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A18	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A6	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A4	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A3	F/11133
WASSENAAR	F	11135	A9	F/11133
WASSENAAR	F	10777	A1	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A13	F/11133
WASSENAAR	F	10777	A20	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A13	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A5	F/11133
WASSENAAR	F	10777	A12	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A11	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A7	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A10	F/11133
WASSENAAR	F	10777	A5	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A2	F/10776

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
WASSENAAR	F	10777	A19	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A8	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A12	F/11133
WASSENAAR	F	10777	A14	F/10776
WASSENAAR	F	10777	A10	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A8	F/11133
WASSENAAR	F	11135	A2	F/11133
WASSENAAR	F	11135	A1	F/11133
WASSENAAR	F	11135	A6	F/11133
WASSENAAR	F	10777	A3	F/10776
WASSENAAR	F	11135	A11	F/11133
WASSENAAR	F	10702		
WASSENAAR	F	10704		
WASSENAAR	F	10713		
WASSENAAR	F	10793		
WASSENAAR	F	10478		
WASSENAAR	F	10774		
WASSENAAR	F	10699		
WASSENAAR	F	10682		
WASSENAAR	F	11146		
WASSENAAR	F	10608		
WASSENAAR	F	5634		
WASSENAAR	F	7758		
WASSENAAR	F	6374		
WASSENAAR	F	10711		
WASSENAAR	F	11132		
WASSENAAR	F	5633		
WASSENAAR	F	11145		
WASSENAAR	F	4468		
WASSENAAR	F	10661		
WASSENAAR	F	10707		
WASSENAAR	F	11061		
WASSENAAR	F	10763		
WASSENAAR	F	10705		
WASSENAAR	F	10475		
WASSENAAR	F	11168		
WASSENAAR	F	4470		
WASSENAAR	F	10709		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
WASSENAAR	F	10697		
WASSENAAR	F	5635		
WASSENAAR	F	10477		
WASSENAAR	F	10681		
WASSENAAR	F	10703		
WASSENAAR	F	8722		
WASSENAAR	F	10712		
WASSENAAR	F	11141		
WASSENAAR	F	10177		
WASSENAAR	F	11134		
WASSENAAR	F	11144		
WASSENAAR	F	10701		
WASSENAAR	F	10710		
WASSENAAR	F	10764		
WASSENAAR	F	10695		
WASSENAAR	F	10607		

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.2

DE HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd gaat terug tot aan het einde van de 17de eeuw, wanneer er sprake is van een boerderij op de plek van het voormalige landhuis (nu appartementencomplex). Een kaart uit deze periode geeft deze boerderij aan, met een recht pad naar de Heereweg (nu Rijksstraatweg). Aan de achter(west-)zijde vormt de Zijlwetering ook al in de 17de eeuw de aanvoerroute naar het terrein. De transformatie van boerderij naar buitenplaats vindt plaats in de derde kwart van de 18de eeuw, wanneer Mr. Gabriel Bourcourd de buitenplaats "Rust en Vreugde" sticht. Omstreeks deze tijd werd het genoemde pad tot rechte oprijlaan verbreed met wallen aan weerszijden, die, zoals tot op heden, van de Rijksstraatweg naar de huisplaats leidt. Even voor de huisplaats wordt deze hoofdas haaks gekruist door een eveneens van laanbeplanting voorziene dwarsas, de huidige Van Ommerenlaan (voorheen de Buurweg, vermoedelijk in oorsprong een Middeleeuws pad over de strandwal).

De aanleg van het aan de noordzijde van de oprijlaan gelegen en door de Rijksstraatweg begrensde langwerpige rechthoekige bosperceel, dat ook toen al tot Rust en Vreugd behoort, gaat wellicht tot in de 18de eeuw terug. Het kadastraal Minuutplan uit 1822 geeft globaal de aanleg van dit bos weer, die bestaat uit een schuine oost-west verlopende zichtas met landschappelijk profiel, die het perceel in twee driehoeken verdeelt. De brede zichtas is grotendeels intact en heeft in het midden een berceau van taxusbomen. Beide driehoekige terreinen worden ook thans nog doorsneden door slingerpaden. De kaart van Rust en Vreugd uit ca. 1848 geeft een gedetailleerd beeld van dit padenpatroon: op stilistische gronden kan het als voorbeeld van een parkbos in vroege landschapstijl worden beschouwd, die in de laatste kwart van de 18de eeuw in Nederland opgang maakte. In het parkbos parallel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

aan de Rijksstraatweg loopt een slingerpad met laanbeplanting dat gedeeltelijk een oude klinkerbestrating heeft. Voorts was er in ieder geval in 1822 (Kadastraal Minuutplan) sprake van een parkaanleg in landschapsstijl direct ten noorden van de huisplaats. De alhier gelegen noordelijke vijverarm met parkbos met slingerpaden rondom dateert van voor deze tijd, alsmede de in nog steeds bestaande in een curve verlopende aftakking van de Zijlwetering in de richting van het huis. Laatstgenoemde waterarm vormt een in Nederland bewaard gebleven zeldzaam voorbeeld van een waterallee in landschapsstijl. Ook was er reeds sprake van een rechthoekige nutstuin direct achter (ten westen van) het huis, maar de huidige diepte van dit perceel wordt voor het eerst aangegeven op de kaart van Rust en Vreugd uit ca. 1848, wanneer de buitenplaats sinds 2 jaar in bezit is van Eduard van der Oudermeulen. Laatstgenoemde breidt de genoemde langwerpige rechthoekige bosaanleg met slingerpaden ten noorden van de oprijlaan tussen de Rijksstraatweg en van Ommerenlaan vòòr 1850-1851 (Topografische en Militaire kaart) tot de Rust en Vreugdlaan uit. Een korter pendant van dit bosperceel direct ten zuiden van de oprijlaan, eveneens ingesloten tussen de Rijksstraatweg en de van Ommerenlaan, werd pas na 1839 (kaart Noorda) en vòòr 1850-1851 (Topografische en Militaire kaart) bebost en van een slingerpadenpatroon voorzien. Deze dan nog tot de buitenplaats Oud-Wassenaer behorende bosaanleg komt pas in 1871 in bezit van Eduard's zoon en erfgenaam, Cornelis Jan van der Oudermeulen, die in dat jaar de buitenplaats Oud-Wassenaer verwerft, op deze buitenplaats gaat wonen en Rust en Vreugd verhuurt. De thans nog herkenbare sterke visuele relatie tussen het park van Oud-Wassenaer en Rust en Vreugd is aan deze eigendomssituatie toe te schrijven en kreeg na de uitvoering van het ontwerp van de tuinarchitect Eduard Petzold voor het park van Oud-Wassenaer in 1877 zijn huidige vorm. In 1886, wanneer de buitenplaats wordt gehuurd door L.J. Tempelman, wordt door de bij de Dienst Gemeentewerken Rotterdam werkzame tuinbouwkundige A. Lebbink een plan voor de parkaanleg met vijverpartij in landschapsstijl ten noorden van het landhuis samengesteld, waarvan echter niet duidelijk is of dit plan in deze periode geheel wordt uitgevoerd. De bonnekaart uit 1888-1913 alsmede andere topografische kaarten vòòr 1923 weerspreken namelijk de totale uitvoering van dit plan. Genoemde bonnekaart maakt wel duidelijk dat in ieder geval een deel van het plan van Lebbink is uitgevoerd: de bestaande waterallee in landschapsstijl wordt een stuk ingekort, ter plaatse komt een ruime cirkelvormige oprit naar het landhuis en vanuit het landhuis wordt in noordoostelijke richting een ruim doorzicht geschapen op een parkweide, die voorheen deels bebost was. Bij de bouw van dit nieuwe landhuis in 1923 naar ontwerp van S. de Clercq voor de toenmalige eigenaar, het echtpaar Van Ommeren- de Voogt vindt tegelijkertijd een verandering in het park plaats. Een stuk parkbos wordt voor de bouw van het landhuis gekapt. Zo het genoemde plan van Lebbink niet al eerder totaal werd uitgevoerd, vond de afronding van de uitvoering van dit plan plaats omstreeks de tijd van de bouw van het nieuwe landhuis. In overeenstemming met het plan van Lebbink wordt de waterallee in landschapsstijl, na eerder te zijn ingekort, wederom in curven in de richting van de Van Ommerenlaan verlengd. Ook de vijverarm ten noorden van deze waterallee wordt in deze richting verlengd en een nieuwe vijver in landschapsstijl langs de Van Ommerenlaan wordt als verbinding tussen beide waterlopen uitgegraven, waardoor het nieuwe landhuis aan de voorzijde een doorzicht op een ruime waterpartij in landschapsstijl heeft gekregen. Door deze verlenging en heraanleg van de waterpartij is het nieuwe landhuis als het ware op een eiland komen te liggen. Aan weerszijden van het landhuis werden nieuwe boom en heestergroepen geplant. Een bijschrift van een foto van het nieuwe landhuis met vijverpartij in het tijdschrift buiten uit omstreeks 1925 (Afdeling Speciale Collecties Landbouwuniversiteit Wageningen, niet nader gespecificeerd) ondersteunt de veronderstelling dat de vijverpartij naar het plan van Lebbink pas omstreeks de bouw van het nieuwe landhuis in 1923 is uitgevoerd. Het onderschrift luidt: "villa Rust en Vreugd met de nieuw uitgegraven vijverpartij". In 1928 laat het echtpaar Van Ommeren- de Voogt aan de Zijlwetering uit charitatieve overwegingen een appartementencomplex (WAVO-park) bouwen. Het rechte waterkanaal direct ten westen van de Zijlwetering, dat al op het Kadastraal

Minuutplan uit 1822 staat aangegeven, doet sindsdien dienst als wateras tussen het nieuwe landhuis en het hart van het appartementencomplex. Omstreeks 1935 werd aan de Van Ommerenlaan, in de wigvormige ruimte tussen de in oost-west-richting verlopende zichtas en oprijlaan een kleine particuliere begraafplaats voor het echtpaar Van Ommeren-De Voogt ingericht. Ernaast werd toen de nog bestaande heidetuin aangelegd.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG van de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang

- als gaaf bewaard voorbeeld van een parkaanleg in vroege en rijpe landschapsstijl;
- vanwege de in het park voorkomende bijzondere elementen, zoals de aanleg van een particuliere begraafplaats, het langgerekte bosperceel met vroeg-landschappelijk slingerpadenpatroon en de waterallee in landschapsstijl;
- vanwege de veranderingen omstreeks 1923 van het park in rijpe landschapsstijl rondom het nieuwe landhuis;
- vanwege de gaafheid en ouderdom;
- vanwege de stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een historische landgoederenzône, die zich vooral in de 19de eeuw heeft ontwikkeld aan weerszijden van de Rijksstraatweg.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 530404

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2243 CD

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

10774

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 3: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.3

TOEGANGSHEK behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. Aan de Rijksstraatweg -de oorspronkelijke toegang tot de buitenplaats- staat een in Neo-Hollands Classicistische trant gebouwd hek uit 1906 ontworpen door het architectenbureau van Hoek en Wouters. Oorspronkelijk bevatte de entree een korfbogige doorgang met driehoekig tympaan, waaronder het fries de naam van de buitenplaats stond aangegeven. Bij het oorspronkelijke ontwerp was ook een smeedijzeren lantaarnhouder aanwezig boven het toegangshek. Deze zijn niet meer ter plekke aanwezig. Oude delen van het hek zijn opgeslagen bij het huidige hoofdgebouw landhuis Rust en Vreugd. Ten behoeve van de verbreding van de Rijksstraatweg is het hek naar achteren verplaatst. Uit rode baksteen met natuurstenen speklagen bestaande pijlers - centraal hek tussen pijlers met gebogen zijstukken en vervolgens rechte zijstukken. Op ca. 50cm afstand van het hek staan ijzeren hekstoppers.

Waardering

TOEGANGSHEK behorend bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde

- als representatief voorbeeld van een vroeg 20st-eeuws toegangshek in Oud-Hollandse trant;
- als markante entree tot de buitenplaats;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de beeldbepalende situering in zichtas van de oorspronkelijke huisplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 530405

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer
530401

Complexnaam
Rust en Vreugd

*Woonplaats**
Wassenaar

*Gemeente**
Wassenaar

*Provincie**
Zuid-Holland

*Straat**
Van Ommerenlaan

*Nr**
2

*Toev.**

*Postcode**
2243 CD

*Woonplaats**
Wassenaar

Situering
Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**
WASSENAAR

*Sectie**
F

*Kad. object**
10774

Appartement

Grondperceel
WASSENAAR

*Sectie**
F

*Kad. object**
11132

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 4: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.4a, b en c

Drie GRENSPALEN behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. a en b. Aan weerszijden van het toegangshek aan de Rijksstraatweg staan grenspalen daterend uit ca.1850. De grenspalen zijn geplaatst door Z.K.H. Prins Frederik, tweede zoon van Koning Willem I, die in de periode 1838-1846 diverse landgoederen in Voorschoten (Ter Horst) en Wassenaar (o.a. Raaphorst, Eikenhorst, De Paauw, Backershagen, Groot Haesebroek, Wildrust, De Drie Papegaaien) verwierf. Om de begrenzing van zijn omvangrijke landgoed aan te geven liet hij op de hoeken van zijn bezit grenspalen plaatsen, ter afbakening van zijn jachtgebied. De palen bevinden zich thans aan de zuidwestzijde van zijn landgoed. Oorspronkelijk markeerden de grenspalen de hoeken van het Menkenlaantje. Op vierkant grondvlak, bijna twee meter hoge hardstenen grenspalen met kappelletjes en geprofileerde afdekking en basement. Aan ene zijde in basreliëf aangegeven 'HOEK', aan andere zijde de tekst 'Eigen jagt van Z.K.H. prins Frederik'. c. Schuin tegenover de waterpomp staat een natuurstenen grenspaal uit de 17de eeuw met een wapenstein. De grenspaal is als schamppaal gebruikt aangezien hier de afslag van het koetshuis was.

Waardering

GRENSPALEN behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd zijn van algemeen belang vanwege cultuur- en architectuurhistorische waarde:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de ouderdom;
- als functioneel en karakteristiek markeringselement;
- vanwege de vormgeving van de 17de-eeuwse grenspaal;
- als onderdeel van een groter ensemble van grenspalen, die de 19de-eeuwse begrenzing van de landgoederen van Z.K.H. prins Frederik markeren;
- vanwege die functionele en ruimtelijke samenhang tevens historisch-geografische waarde;
- vanwege de typologische waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 530406

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer 530401 *Complexnaam* Rust en Vreugd

*Woonplaats** Wassenaar *Gemeente** Wassenaar *Provincie** Zuid-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Ommerenlaan	1		2243 CC	Wassenaar		
Van Ommerenlaan	3		2243 CC	Wassenaar		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
WASSENAAR	F	10713		

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 5: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.5

DIENSTWONING behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. In 1945 werd de oorspronkelijk enkele woning in een dubbele woning gesplitst. De naast het oorspronkelijke toegangshek aan de Rijksstraatweg gesitueerde woning uit 1923 -gebouwd ter vervanging van een oudere dienstwoning- is in een aan een landelijke bouwstijl verwante stijl door architect S. de Clercq gebouwd. Het symmetrisch opgezette woonhuis op rechthoekige plattegrond, deels onderkelderd, bestaat uit één bouwlaag onder een vrij steil, hoog opgaand zadeldak. Beschoten topgevels. Het met de nokrichting evenwijdig aan de Rijksstraatweg gelegen dak is gedekt met verbeterde rood Hollandse pannen. Op de nok twee kruislings geplaatste schoorstenen bestaande uit drie en vier rookkanalen. In beide langskappen een langgerekte dakkapel bestaande uit vier dubbele ramen met roeden - tussen de vensters een beschoten paneel. De frontgevel, die naar de toegangslaan is gekeerd, heeft een risaliet met in de topgevel een luiddklok. In de gevels samengestelde vensters met halve luiken. De hoofdentree bevindt zich in de langsegevel.

Waardering

Dubbele PORTIERSWONING van de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als uit het begin van de 20ste eeuw daterend representatief voorbeeld van een dienstwoning in sobere cottigestijl;
- van belang voor het oeuvre van architect De Clercq;

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 530407

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2243 CD

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

10711

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 6: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.6

(FAMILIE)BEGRAAFPLAATS behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. Omstreeks 1935 werd aan de Van Ommerenlaan, in de wigvormige ruimte tussen de in oost-west-richting verlopende zichtas en oprijlaan een kleine particuliere begraafplaats ingericht waar de mevrouw en de heer van Ommeren, na hun respectievelijke overlijden in 1935 en 1946, werden bijgezet. Het ontwerp is uitgevoerd in Traditioneel-Ambachtelijke stijl. Aan het begin van het toegangspad dat naar de begraafplaats leidt staat een eenvoudig ijzeren rondboogpoortje met de tekst 'rust in vrede'. Het gebogen pad is landschappelijk aangelegd en wordt begeleid door taxussen en dennen. Sober uitgevoerd smeedijzeren spijlen hekwerk met klinknagels en art-deco stilering begrensd het ronde gedeelte van de begraafplaats. Hierbinnen staan twee sobere hardstenen zerken, een kunststenen siervaas en een grafsteen van een familielid. Op de zerken een tekst met houten reliëf: "Johanna Antoinette de Voogt geb. 1 juli 1896, overl. 7 aug. 1942" "Wilhelmina Alida van Ommeren de Voogt geb. Wageningen 14 aug. 1866, overl. Wassenaar 12 feb. 1935" "Philippus van Ommeren, geb. te R'dam 28 nov. 1861, overl. Te Wassenaar 10 sept. 1946".

Waardering

(FAMILIE)BEGRAAFPLAATS behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wgens architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als functioneel en bijzonder onderdeel van de buitenplaats uit het midden van de 20ste eeuw;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de vormgeving en beplanting;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Graf

Monumentnummer*: 530408

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2243 CD

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

10774

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 7: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.7

WATERPOMP behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. De pomp staat aan de Van Ommerenlaan tegenover het hoofdgebouw en is in 1916 geschonken door dhr. Ph. van Ommeren aan zijn echtgenote Wilhelmina Alida van Ommeren ter gelegenheid van haar vijftigste verjaardag. Waterpomp in Lodewijk XIV-stijl op vierkant grondvlak, bestaande uit een natuurstenen pomphuis met overhoeks geplaatste delen met acanthusbladmotieven. Bekronende koepel beëindigd met bolvormige bekroning. Aan de voorzijde (west) een waterspuwende leeuwenkop met koperen kraan. Daarboven in schrijfletters de tekst "Wilhelmina pomp 14 aug. 1866-1916. Aan rechter zijkant (zuid) een smeedijzeren pompzwengel met koperen knop.

Waardering

WATERPOMP van de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als karakteristiek en ornamenteel onderdeel van de buitenplaats uit het begin van de 20ste eeuw;
- vanwege de vormgeving en betekenis (geschenk) voor de buitenplaats;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 530409

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

56

*Toev.**

*Postcode**

2243 CG

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

10661

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 8: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr. 8

TUINMANSWONING behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. Op de plaats van een 'Chinese tempel', gebouwd in de tijd dat dit parkdeel nog bij Oud-Wassenaar hoorde, werd in 1907 als onderdeel van de aanleg en entree tot Rust en Vreugd een tuinmanswoning in chaletstijl opgetrokken naar ontwerp van Z. Hoek en J.Th. Wouters (in opdracht van Ph. van Ommeren). Dit ornamentele chalet vertegenwoordigt ook in de parkaanleg van Oud-Wassenaar een grote beeldbepalende waarde. Gelijktijdig werd aan de Oud Wassenaarseweg 19 een portierswoning opgetrokken in vergelijkbare stijl en door dezelfde architect. Op rechthoekig, verspringend plattegrond opgetrokken woonhuis in vakwerk bestaande uit twee bouwlagen en een met pannen gedekt samengesteld zadeldak. Overstekken. Verschillende schoorstenen. De gevels zijn ingedeeld met meerruitsvensters, kruisvensters met halve luiken en samengestelde vensters - allen met een roedenverdeling. In de rechter zijgevels is de entree gesitueerd; de linker zijgevel is voorzien van een uitgebouwde, meerhoekige erker op een plint met meerruitsvensters. Het pand is in ca. 1983 in stijl uitgebreid. door R. A. Zwolsman

Waardering

TUINMANSWONING behorend bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als representatief voorbeeld van een dienstwoning in chaletstijl uit het begin van de 20ste eeuw;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als beeldbepalend element in de aanleg;
- vanwege de ontwikkelingsgeschiedenis van de buitenplaatsen Oud Wassenaar en Rust en Vreugd, die gedurende een periode in het bezit waren van één eigenaar;
- als functioneel en karakteristiek onderdeel van de buitenplaatsen Oud Wassenaar en Rust en Vreugd.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Tuinmanswoning(L)

Monumentnummer*: 530410

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer 530401 *Complexnaam* Rust en Vreugd

*Woonplaats** Wassenaar *Gemeente** Wassenaar *Provincie** Zuid-Holland

*Straat** Van Ommerenlaan *Nr** 2 *Toev.** *Postcode** 2243 CD *Woonplaats** Wassenaar *Situering* Bij *Locatie*

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
WASSENAAR	F	7758		
WASSENAAR	F	5635		
WASSENAAR	F	10177		
WASSENAAR	F	4470		

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 9: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.9a en b

HEKKEN behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. De markering van de zij-ingangen tot de buitenplaats bestaan uit: a. een hek op de splitsing Van Ommerenlaan en Menkenlaan in Eclectische trant daterend uit het midden van de 19de eeuw. Oorspronkelijk stond het hek aan de andere zijde bij de Van der Oudermeulenlaan (dit hek is in 1990 vervangen). Het smeedijzeren spijlen hek met gegoten speerpunten bestaat uit een middeldeel met dubbele hekvleugels tussen decoratief ingevulde staanders. Links hiervan een vast hek en rechts hiervan een enkel loophek; b. een hek nabij de Oud Wassenaarseweg in robuust sobere stijl uit ca.1907. Smeedijzeren hek met stompe spijlen en ruitwerk in het onderste deel tussen twee vrij plumpe ronde zuilen op een vierkante sokkel. Op de zuilen staat het opschrift 'rust' en 'vreugd'.

Waardering

HEKKEN behorend bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als markering van de toegangen tot de buitenplaats;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege vormgeving en materiaalgebruik;
- als functioneel en karakteristiek onderdeel;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 530411

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2243 CD

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

11146

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 10: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.10

BRUG MET HEK behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. Ten westen van het hoofdgebouw gelegen brug met hekwerk, die tevens de toegang geeft tot de met waterpartijen omgeven huisplaats. De licht gebogen brug, daterend uit ca.1923, bestaat uit een houten brugdek waarop een houten balustrade van staanders waartussen een ijzeren puntige ketting hangt. Op het midden van de brug een ijzeren toegangshek met dubbele hekvleugels en rechte zijstukken.

Waardering

BRUG MET HEK behorende bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als markering van de entree naar het woonhuis;
- vanwege de vormgeving en materiaalgebruik, kenmerkend voor de bouwtijd;
- als ruimtelijk en functioneel onderdeel van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530412

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2243 CD

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

11146

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 11: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.11

BRUG behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. Ten noordoosten van het hoofdgebouw in het verlengde van de aan de achterzijde gesitueerde entree is over de vijver de brug, daterend uit 1923. Vlakke brug met lage betonnen borstwering versierd met cassettes. Aan de uiteinden eindigt de balustrade in een krul, waarop lagere landhoofden aansluiten die een vergelijkbare beëindiging hebben.

Waardering

BRUG behorende bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als karakteristiek onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege het materiaalgebruik;
- vanwege de vormgeving;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Brug(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530413

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2243 CD

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

11146

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 12: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.12

LAGE TUINMUUR behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd uit de jaren 20 van de 20ste eeuw. Rechts van de entree staat een lage, gebogen tuinmuur van baksteen onder een rollaag. Het midden stuk is hoger opgemetseld met vier kantelen waarin 4 groteske zand (of kunst)stenen maskers. In de muur zitten uitsparingen bedoeld voor plantjes.

Waardering

LAGE TUINMUUR behorende bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als ornamenteel onderdeel behorend bij de buitenplaats uit de jaren 20 van de 20ste eeuw;
- vanwege het materiaalgebruik;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinmuur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registregegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530414

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
530401	Rust en Vreugd

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Wassenaar	Wassenaar	Zuid-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Ommerenlaan	2		2243 CD	Wassenaar	Bij	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
WASSENAAR	F	10712		

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 13: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.13

SIERVAAS behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. In de aanleg bij het taxusberceau staat een zandstenen tuinornament gevormd door een siervaas op een sokkel daterende uit de late 19de eeuw.

Waardering

SIERVAAS behorende bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als ornamenteel onderdeel;
- vanwege het materiaalgebruik;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuinvaas

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530415

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

<i>Complexnummer</i>			<i>Complexnaam</i>			
530401			Rust en Vreugd			
<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
Wassenaar		Wassenaar		Zuid-Holland		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Ommerenlaan	2		2243 CD	Wassenaar	Bij	
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
WASSENAAR		F	11134			

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 14: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.14

TUINMUUR behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. Ten noordoosten van het hoofdgebouw is de rechthoekige moestuin gesitueerd met een rood bakstenen tuinmuur die nog niet op het Kadastraal Minuutplan uit 1822 en wel op de kaart van Rust en Vreugd uit ca. 1848 staat aangegeven: de muur is dus in de tussenliggende periode opgetrokken. De tuinmuur wordt afgedekt door rode dakpannen en wordt door steunberen geleed. Tussen hoekpijlers een smalle doorgang met een ijzeren spijlenhekje.

Waardering

TUINMUUR behorende bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als ruimtelijk en functioneel onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de doelmatige vormgeving;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuinmuur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registregegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530416

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 1 september 2008
Kadaster deel/nr: 55310/70

Complexnummer

530401

Complexnaam

Rust en Vreugd

*Woonplaats**

Wassenaar

*Gemeente**

Wassenaar

*Provincie**

Zuid-Holland

*Straat**

Van Ommerenlaan

*Nr**

2

*Toev.**

*Postcode**

2243 CD

*Woonplaats**

Wassenaar

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WASSENAAR

*Sectie**

F

*Kad. object**

11146

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 15: op de bijbehorende kaart aangegeven met nr.15

TUINBANK behorende bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd. In de aanleg staat een eenvoudige kunststenen tuinbank daterende uit de vroege 20ste eeuw. De bank maakt deel uit van een ensemble van drie gelijke banken, waarvan er twee in het entreeportiek van het landhuis staan opgesteld.

Waardering

TUINBANK behorende bij de buitenplaats Rust en Vreugd is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als ornamenteel onderdeel;
- vanwege het materiaalgebruik;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinbank

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument